

9. 8. 2018

Sporočilo za javnost

Okrepljene meritve kakovosti zraka v Žerjavu

Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO) bo do 7. novembra 2018 v kraju Žerjav v Zgornji Mežiški dolini izvajala okrepljene meritve kakovosti zraka. Obsegale bodo dnevne meritve delcev PM₁₀ na štirih različnih merilnih mestih in meritve delcev PM_{2,5} na enem merilnem mestu. Laboratorijska analiza delcev bo pokazala količino težkih kovin v delcih.

Na štirih merilnih mestih so postavljeni padavinski usedalniki za zbiranje padavin in prahu. Tudi v teh vzorcih se bo preverjala prisotnost težkih kovin.

Poleg meritev onesnaženosti zraka potekajo na treh lokacijah meteorološke meritve, ki bodo omogočale analizo in interpretacijo vpliva mikroklima na rezultate meritev.

Namen merilne kampanje je izboljšati razumevanje onesnaženosti zraka s težkimi kovinami v Žerjavu. Rezultati bodo omogočili boljše poznavanje širjenja, usedanja in morebitnega ponovnega dvigovanja težkih kovin. Analize bodo v pomoč pri spremljanju uspešnosti izvajanja programa za izboljšanje stanja okolja na tem področju.

Kakovost zunanjega zraka v Zgornji Mežiški dolini je odvisna predvsem od izpustov posameznih onesnaževal. V preteklosti je te izpuste povzročalo pridobivanje svinca, danes pa predvsem njegova predelava in resuspenzija prahu z visoko vsebnostjo težkih kovin.

V preteklosti je bila dolina zaradi praženja svinčene rude onesnažena tudi z žveplovim dioksidom. Zaradi ekstremnih ravni tega onesnaževala je bila močno prizadeta vegetacija. S prenehanjem pridobivanja svinca je bil problem žveplovega dioksida rešen.

V okolju še vedno ostajajo problematične visoke ravni težkih kovin, predvsem kadmija in svinca. Z njima so onesnažena tla, še vedno pa so povišane tudi ravni teh kovin v zraku. Za izboljšanje kakovosti čezmerno onesnaženega okolja je Vlada Republike Slovenije sprejela Odlok o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Ur.l.RS, št.119/2007). Na podlagi tega odloka v Žerjavu v Zgornji Mežiški dolini od leta 2008 potekajo meritve kakovosti zraka.

Kljub ukrepom za izboljšanje kakovosti okolja ostajajo ravni svinca in kadmija v delcih PM₁₀ v zunanjem zraku na visoki ravni. ARSO bo zato izvedel obsežno trimesečno kampanjo meritev kakovosti zraka.

V tabelah so predstavljene povprečne letne in maksimalne dnevne ravni svinca in kadmija v Žerjavu in Ljubljani. V letu 2016 je bila prvič od začetka sistematičnih celoletnih meritev presežena tudi ciljna

vrednost kadmija v zraku. Maksimalne dnevne meritve v posameznem letu (tabela 3 in 4) kažejo občasne ekstremne vrednosti kadmija in svinca v Žerjavu.

Tabela 1: Povprečna letna raven svinca v ng/m^3 (mejna vrednost je 500 ng/m^3).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Žerjav	293	254	300	252	384	329	338	351	320
Ljubljana	8	8	11	7	7	6	7	6	6

Tabela 2: Povprečna letna raven kadmija v ng/m^3 (ciljna vrednost je 5 ng/m^3).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Žerjav	2,6	4,4	2,5	1,5	2,5	2,7	4,9	5,7	1,9
Ljubljana	0,2	0,3	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2

Tabela 3: Maksimalna dnevna raven svinca v ng/m^3 .

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Žerjav	744	1139	928	1010	25825	1870	1113	2308	5566
Ljubljana	83	30	113	141	39	23	72	34	36

Tabela 4: Maksimalna dnevna raven kadmija v ng/m^3 .

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Žerjav	13	23	14	6,8	40	22	40	70	19
Ljubljana	1,0	1,1	3,8	2,8	1,4	1,0	1,1	1,7	1,2